

Četrtek, 30. april 2015

P8_TA(2015)0179

Uničene kulturne znamenitosti po akcijah organizacije ISIS/Daiš**Resolucija Evropskega parlamenta z dne 30. aprila 2015 o uničenih kulturnih znamenitostih po akcijah organizacije ISIS/Daiš (2015/2649(RSP))**

(2016/C 346/09)

Evropski parlament,

- ob upoštevanju vprašanj za ustni odgovor Svetu in Komisiji o uničenih kulturnih znamenitostih v Siriji in Iraku, ki jih je zakrivil ISIS/Daiš O-000031/2015 – B8-0115/2015 in O000032/2015 – B8-0116/2015),
- ob upoštevanju člena 167 Pogodbe o delovanju Evropske unije (PDEU), ki določa, da je dejavnost Unije namenjena spodbujanju sodelovanja med državami članicami, med drugim na področju ohranjanja in varstva kulturne dediščine evropskega pomena, ter da Unija in države članice podpirajo sodelovanje s tretjimi državami in pristojnimi mednarodnimi organizacijami na kulturnem področju,
- ob upoštevanju Uredbe Sveta (ES) št. 116/2009 z dne 18. decembra 2008 o izvozu predmetov kulturne dediščine ⁽¹⁾,
- ob upoštevanju Uredbe Sveta (ES) št. 1210/2003 z dne 7. julija 2003 o nekaterih posebnih omejitvah gospodarskih in finančnih odnosov z Irakom in o razveljavitvi Uredbe (ES) št. 2465/96 ⁽²⁾,
- ob upoštevanju Uredbe Sveta (EU) št. 1332/2013 z dne 13. decembra 2013, ki spreminja Uredbo (EU) št. 36/2012 o omejevalnih ukrepih glede na razmere v Siriji ⁽³⁾, sprejeto na osnovi Sklepa Sveta 2013/760/SZVP z dne 13. decembra 2013 o spremembi Sklepa 2013/255/SZVP o omejevalnih ukrepih proti Siriji ⁽⁴⁾, ter zlasti člena 11c te uredbe o uvozu, izvozu in prenosu predmetov sirske kulturne dediščine,
- ob upoštevanju Skupnega ukrepa Sveta 2001/555/SZVP z dne 20. julija 2001 o ustanovitvi Satelitskega centra Evropske unije ⁽⁵⁾, kot je bil spremenjen s Skupnim ukrepom Sveta 2009/834/SZVP ⁽⁶⁾,
- ob upoštevanju resolucije Sveta iz oktobra 2012 o vzpostavitvi neuradne mreže organov pregona in strokovnjakov, pristojnih na področju predmetov kulturne dediščine (EU CULTNET) (14232/2012),
- ob upoštevanju drugega protokola k Haški konvenciji iz leta 1954 o varstvu kulturnih dobrin v primeru oboroženega spopada iz leta 1999,
- ob upoštevanju Konvencije Unesca o ukrepih za prepoved in preprečevanje nedovoljenega uvoza in izvoza kulturnih dobrin ter prenosa lastninske pravice na njih z dne 14. novembra 1970,
- ob upoštevanju Konvencije Unesca o varstvu svetovne kulturne in naravne dediščine z dne 16. novembra 1972,
- ob upoštevanju Konvencije Unesca o varovanju nesnovne kulturne dediščine z dne 17. oktobra 2003,

⁽¹⁾ UL L 39, 10.2.2009, str. 1.⁽²⁾ UL L 169, 8.7.2003, str. 6.⁽³⁾ UL L 335, 14.12.2013, str. 3.⁽⁴⁾ UL L 335, 14.12.2013, str. 50.⁽⁵⁾ UL L 200, 25.7.2001, str. 5.⁽⁶⁾ UL L 297, 13.11.2009, str. 18.

Četrtek, 30. april 2015

- ob upoštevanju Konvencije Unesca o varovanju in spodbujanju raznolikosti kulturnih izrazov z dne 20. oktobra 2005,
 - ob upoštevanju Konvencije Unidroit o ukradenih ali nezakonito izvoženih predmetih kulturne dediščine iz leta 1995,
 - ob upoštevanju resolucije varnostnega sveta Združenih narodov št. 2199 z dne 12. februarja 2015 o grožnjah mednarodnemu miru in varnosti, ki jih povzročajo teroristična dejanja Al Kaide ⁽¹⁾,
 - ob upoštevanju Beneške listine o ohranjanju in obnovi spomenikov in spomeniških območij iz leta 1964, ki je mednarodni okvir za ohranjanje in obnovo starih zgradb,
 - ob upoštevanju Rimskega statuta Mednarodnega kazenskega sodišča, sprejetega 17. julija 1998, zlasti člena 8(2)(b)(ix), ki naklepne napade na zgradbe, namenjene veri, izobraževanju, umetnosti, znanosti ali dobrodelni dejavnosti, zgodovinske spomenike, bolnišnice in kraje, kjer se zbirajo bolniki in ranjenci, če ti objekti niso vojaški cilji, označuje kot vojno hudodelstvo,
 - ob upoštevanju svoje resolucije o letnem poročilu o človekovih pravicah in demokraciji v svetu za leto 2013 ter politiki Evropske unije na tem področju ⁽²⁾ z dne 12. marca 2015, ki v odstavku 211 pravi, da je treba dejanja namenskega uničevanja kulturne in umetnostne dediščine, kar se trenutno dogaja v Iraku in Siriji, kazensko preganjati kot vojno hudodelstvo in hudodelstvo zoper človečnost;
 - ob upoštevanju skupnega sporočila Evropskemu parlamentu in Svetu z dne 6. februarja 2015 o sestavnih delih regionalne strategije EU za Sirijo in Irak ter grožnji Daiša, (JOIN(2015)0002), v katerem Komisija ter podpredsednica Komisija/visoka predstavnica Unije za zunanje zadeve in varnostno politiko priznavata, da je uničevanje in pljenje kulturne dediščine resen problem pri obvladovanju krize v Siriji in Iraku ter da je Daiš velika grožnja,
 - ob upoštevanju členov 128(5) in 123(4) Poslovnika,
- A. ker so skupine skrajnežev, povezane zlasti z Islamsko državo v Iraku in Siriji (ISIS/Daiš), v nedavnih akcijah namensko uničevale številna območja arheološke, verske in kulturne dediščine v Siriji in Iraku ter ker je generalna direktorica Unesca Irina Bokova te sistematične napade na kulturno dediščino označila za kulturno čiščenje;
- B. ker izraz kulturno čiščenje po Unescu pomeni naklepno strategijo, katere namen je uničiti kulturno raznolikost, in sicer tako, da je namerno uperjena zoper posameznike na podlagi njihove kulturne, etnične ali verske pripadnosti, obenem z namenskimi napadi na njihove verske, spominske in izobraževalne objekte, ter ker se strategija kulturnega čiščenja, ki smo ji priča v Iraku in Siriji, kaže v napadih na kulturno dediščino, tako na njen fizični, snovni in zgrajeni kulturni izraz, kot so spomeniki in zgradbe, kot tudi na manjšine in nesnovni kulturni izraz, kot so običaji, tradicije in prepričanje ⁽³⁾;
- C. ker nekatera dejanja uničevanja kulturne dediščine pod določenimi pogoji štejejo za hudodelstvo zoper človečnost ⁽⁴⁾; ker je mogoče ta dejanja, še posebej če so uperjena zoper pripadnike verske ali etnične skupine, enačiti z zločinom preganjanja, kot je določen členu 7 (1)(h) statuta Mednarodnega kazenskega sodišča;

⁽¹⁾ <http://www.refworld.org/docid/54ef1f704.html>

⁽²⁾ Sprejeta besedila, P8_TA(2015)0076.

⁽³⁾ http://www.unesco.org/new/en/media-services/single-view/news/conference_report_heritage_and_cultural_diversity_at_risk_in_iraq_and_syria/ (ni na voljo v slovenščini, op. prev.)

⁽⁴⁾ Mednarodno kazensko sodišče za nekdanjo Jugoslavijo, *Kordić & Čerkez*, 26. februar 2001, IT-95-14/2; odstavka 207–8.

Četrtek, 30. april 2015

- D. ker uničevanje območij in objektov kulturne in zgodovinske dediščine ni novo in se ne izvaja samo v Iraku in Siriji; ker je po mnenju Unesca kulturna dediščina pomemben del kulturne identitete skupnosti, skupin in posameznikov ter socialne kohezije, torej lahko ima njeno namerno uničevanje negativne posledice za človekovo dostojanstvo in človekove pravice ⁽¹⁾, poudarja, da se po navedbah Unesca in drugih izkupiček od blaga, ki ga ISIS/Daiš zapleni pri napadih na kulturne in verske spomenike in nato pretihotapi, uporabi za dodatno financiranje terorističnih dejavnosti ISIS/Daiša, zaradi česar se umetnine in predmeti kulturne dediščine spreminjajo v vojaško orožje;
- E. ker je Unesco z drugimi strateškimi partnerji 1. marca 2014 s finančno pomočjo EU začel izvajati triletni projekt, imenovan Nujna ohranitev sirske dediščine, katerega namen je zlasti zagotoviti nujno zaščito sirske kulturne dediščine;
- F. ker je Evropska unija ratificirala konvencijo Unesca o varovanju in spodbujanju raznolikosti kulturnih izrazov, ki je bila sprejeta 20. oktobra 2005 in je prvi mednarodni instrument, ki priznava, da imajo predmeti kulturne dediščine dvojno, ekonomsko in kulturno naravo ter jih zato ni mogoče obravnavati le z vidika njihove komercialne vrednosti;
- G. ker sta konvencija Unesca o ukrepih za prepoved in preprečevanje nedovoljenega uvoza in izvoza predmetov kulturne dediščine ter prenosa lastninske pravice na njih, podpisana 17. novembra 1970, in konvencija Unidroit o ukradenih ali nezakonito izvoženih predmetih kulturne dediščine, podpisana 24. junija 1995, bistvena instrumenta za večjo zaščito svetovne kulturne dediščine;
- H. ker je danes nedovoljena trgovina s predmeti kulturne dediščine za trgovino z drogami in orožjem tretja najpomembnejša oblika nedovoljene trgovine; ker to nedovoljeno trgovino obvladujejo organizirane kriminalne mreže ter ker sedanji nacionalni in mednarodni mehanizmi niso niti primerno opremljeni niti dovolj podprti za rešitev tega problema ⁽²⁾;
- I. ker boj proti nedovoljeni trgovini s predmeti kulturne dediščine sicer ni v posebni pristojnosti Evropske unije, saj to ni izrecno določeno v ustanovnih pogodbah, kljub temu pa sodi na več področij pristojnosti EU, kot so notranji trg, območje svobode, varnosti in pravice, kultura ter skupna zunanja in varnostna politika;
- J. ker je treba boj proti nedovoljeni trgovini s kulturnimi artefakti bolje uskladiti in tesneje sodelovati med seboj, da bi razširili ozaveščenost, spodbudili izmenjavo informacij in okrepili pravne okvire; pri tem opozarja, da je Svet v svojih sklepih o preprečevanju kaznivih dejanj v zvezi s predmeti kulturne dediščine in boju proti njim decembra 2011 med drugim priporočil, naj države članice okrepijo sodelovanje med organi pregona, kulturnimi organi in zasebnimi organizacijami;
- K. ker je bila oktobra 2012 z resolucijo Sveta ustanovljena neformalna mreža organov pregona in strokovnjakov, pristojnih na področju predmetov kulturne dediščine (EU CULTNET), katere glavni cilj je izboljšati izmenjavo informacij, povezanih s preprečevanjem nedovoljene trgovine s predmeti kulturne dediščine, ter identificirati kriminalne združbe, ki so domnevno vpletene v nedovoljeno trgovino, in izmenjati informacije o njih;
- L. ker je generalna direktorica Unesca Irina Bokova 28. marca 2015 v Bagdadu začela kampanjo #Unite4Heritage, da bi s pomočjo socialnih omrežij pridobili svetovno podporo za zaščito kulturne dediščine;
1. ostro obsoja namerno uničevanje območij kulturne, arheološke in verske dediščine, ki ga izvaja ISIS v Siriji in Iraku;

⁽¹⁾ Deklaracija Unesca o namernem uničevanju kulturne dediščine, 2003.

⁽²⁾ <http://www.africa-eu-partnership.org/newsroom/all-news/morocco-africa-eu-workshop-fight-against-illegal-trafficking-cultural-goods> (ni na voljo v slovenščini, op. prev.)

Četrtek, 30. april 2015

2. poziva podpredsednico Komisije/visoko predstavnico Evropske unije za zunanje zadeve in varnostno politiko, naj v skladu z resolucijo št. 2199 varnostnega sveta Združenih narodov z dne 12. februarja 2015 ustrezno ukrepa na politični ravni, da bi s tem ustavili nezakonito trgovino s predmeti kulturne dediščine z ozemlja Sirije in Iraka, dokler tam trajajo spopadi, in preprečili, da bi se izkupiček uporabil kot vir financiranja;
3. poziva podpredsednico/visoko predstavnico, naj uporabi kulturno diplomacijo in medkulturni dialog kot pripomoček pri spravi med različnimi skupnostmi in obnovi uničenih spomenikov;
4. poziva podpredsednico/visoko predstavnico, EU in njene države članice, naj na zunanjih mejah EU izvajata varnostne ukrepe, da se prepreči tihotapljenje predmetov kulturne dediščine iz Sirije in Iraka v Unijo, ter naj dejansko sodelujejo v skupnem ukrepanju zoper trgovino z artefakti sirskega in iraškega porekla v Evropi, saj je velik del trgovine z umetninami z Bližnjega vzhoda pravzaprav namenjen na evropski trg, pa tudi v Združene države in na območje Perzijskega zaliva;
5. v zvezi s tem predlaga Komisiji, naj se v skladu s 17. odstavkom resolucije varnostnega sveta Združenih narodov št. 2199 z dne 12. februarja 2015 osredotoči na boj proti nedovoljeni trgovini s kulturnimi artefakti, zlasti ko gre za predmete kulturne dediščine, ki so bili nezakonito odneseni iz Iraka po 6. avgustu 1990 oziroma iz Sirije po 15. marcu 2011; poziva Komisijo, naj zasnuje usklajen pristop k boju proti tej nezakoniti trgovini, pri tem pa naj tesno sodeluje s pristojnimi v preiskovalnih službah na nacionalni ravni ter v tesnem sodelovanju z Unescom in drugimi mednarodnimi organizacijami, kot so ICOM (Mednarodni muzejski svet), ICBS (Mednarodni odbor modrega ščita pri ICOM), Europol, Interpol, UNIDROIT (Mednarodni inštitut za unifikacijo zasebnega prava), WCO (Svetovna carinska organizacija), ICOMOS (Mednarodni svet za spomenike in spomeniška območja) in ICCROM (Mednarodni center za študij varstva in restavriranja kulturnih dobrin);
6. poziva podpredsednico/visoko predstavnico, naj Satelitski center Evropske unije v Torrejónu, ki z zagotavljanjem materiala iz analiz satelitskih posnetkov podpira Unijo pri sprejemanju odločitev v okviru skupne zunanje in varnostne politike, vključni v nadzor in popis arheoloških najdišč in območij kulturne dediščine v Siriji in Iraku in v podporo sirskim arheologom, da bi preprečili nadaljnje pljenje in rešili življenja civilistov;
7. poziva Komisijo, naj vzpostavi hitro in varno izmenjavo informacij in dobre prakse med državami članicami za učinkovit boj proti nedovoljeni trgovini s kulturnimi artefakti, nezakonito odnesenimi iz Iraka in Sirije, in naj pozove države članice, naj njihova policija in carinski uslužbenci uporabljajo mednarodna orodja proti nezakoniti trgovini s predmeti kulturne dediščine, kot je Interpolova namenska podatkovna zbirka „I-24/7“ o ukradenih umetninah in spletno komunikacijsko orodje programa ARCHEO pri Svetovni carinski organizaciji (WCO);
8. poziva, da bi veljalo razmisliti o oblikovanju evropskih programov usposabljanja za sodnike, policijo in carinske uslužbence, vladne uradnike in na splošno akterje na trgu, da bi tistim, ki se ukvarjajo z bojem proti nedovoljeni trgovini s predmeti kulturne dediščine, omogočili razvoj in nadgradnjo strokovnega znanja in da bi podprli pobude, kot je elektronski seminar za sirske strokovnjake s področja kulturne dediščine, ki ga je januarja 2013 organiziral svet ICOMOS in na katerem so obravnavali obvladovanje tveganja v izrednih razmerah, prvo pomoč za kulturne zbirke in tehnike dokumentiranja;
9. poziva Komisijo, naj se poveže z mednarodnimi civilnodružbenimi projekti za zaščito ogroženih predmetov kulturne dediščine in poročanje o njih, na primer s projektom geoprostorskih tehnologij pri Ameriškem združenju za napredek znanosti (AAAS), in naj še naprej podpira dejavnosti v raziskovalnih skupnostih, na primer projekt Mosul, ki so ga razvili v mreži za začetno usposabljanje na področju digitalne kulturne dediščine (s finančnimi sredstvi iz ukrepov Marie Skłodowske – Curie);
10. poziva Komisijo, naj zagotovi večjo podporo Mednarodnemu observatoriju za nedovoljeno trgovino s predmeti kulturne dediščine pri svetu ICOM, ki je kot orodje za muzeje, carinske uslužbence, prodajalce in zbiratelje umetnin oblikoval rdeči seznam močno ogroženih sirske in iraške starine ter namerava uporabljati satelitske posnetke za spremljanje razmer na terenu v sodelovanju z Inštitutom Združenih narodov za usposabljanje in raziskave (UNITAR);

Četrtek, 30. april 2015

11. poziva EU in države članice, naj začnejo kampanje ozaveščanja, da bi preprečile nakup in prodajo predmetov kulturne dediščine, ki prihajajo od nezakonite trgovine z vojnih območij;
 12. poziva države članice, naj sprejmejo ustrezne ukrepe za vključitev univerz, raziskovalnih organov in kulturnih institucij v boj proti nezakoniti trgovini predmetov kulturne dediščine z vojnih območij, med drugim s pomočjo etičnih kodeksov;
 13. poziva Komisijo, naj podpre Unescovo kampanjo *#Unite4Heritage* in začne informacijsko kampanjo s poudarkom na Iraku in Siriji, da bi povečali ozaveščenost o pomenu njune kulturne dediščine, o tem, kako se zaplenjeno blagi uporablja za financiranje terorističnih dejavnosti in o možnih kaznih za nezakonit uvoz predmetov kulturne dediščine iz teh dveh držav ali drugih tretjih držav;
 14. poziva Komisijo, naj okrepi in izboljša delovanje neuradne mreže organov pregona in strokovnjakov, pristojnih na področju predmetov kulturne dediščine (EU CULTNET), ki jo je oktobra 2012 z resolucijo ustanovil Svet in katere glavni cilj je izboljšati izmenjavo informacij, povezanih s preprečevanjem nedovoljene trgovine s temi predmeti, ter naj predvidi vzpostavitev dodatnega instrumenta za nadzor nad uvozom nezakonito odnesenih predmetov kulturne dediščine iz Sirije in Iraka v EU;
 15. poziva Svet, naj okrepi posebne enote Eurojusta in Europolu za podporo preiskavam v teku, preprečevanje in izmenjavo obveščevalnih podatkov o nezakoniti trgovini s predmeti kulturne dediščine,
 16. spodbuja začetek delovanja Mednarodnega odbora modrega ščita pri Mednarodnem muzejskem svetu (ICOM);
 17. poziva Evropsko unijo, naj v sodelovanju z Unescom in Mednarodnim kazenskim sodiščem sprejme ukrepe, potrebne za razširitev mednarodnopravne kategorije hudodelstev zoper človečnost, tako da bo zajemala tudi dejanja namernega obsežnega poškodovanja in uničenja človekove kulturne dediščine;
 18. poziva države članice, ki tega še niso storile, naj ratificirajo konvencijo Unesca o ukrepih za prepoved in preprečevanje nedovoljenega uvoza in izvoza predmetov kulturne dediščine ter prenosa lastninske pravice na njih iz leta 1970, konvencijo Unidroit iz leta 1995 ter Haaško konvencijo o varstvu kulturnih dobrin v primeru oboroženega spopada iz leta 1954 in njenega drugega protokola iz leta 1999;
 19. naroči svojemu predsedniku, naj to resolucijo posreduje Svetu, Komisiji, podpredsednici Komisije/visoki predstavnici Unije za zunanje zadeve in varnostno politiko, generalni direktorici Unesca, posebnemu predstavniku EU za človekove pravice, vladam in parlamentom držav članic.
-